

ACEASTA ESTE MOȘTENIREA VOASTRA CULTURALĂ!

**ASOCIATIA FEMEILOR DIN ROMANIA va propune sa participati la
proiectul de Educatie a Adultilor Socrates / Grundtvig 2**

2005-2006

„ARHEOLOGIE +VALORI ALE PATRIMONIULUI CULTURAL”

ARQ

In parteneriat cu institutii din Spania (Coordonator) si Grecia

Bucuresti, Oficiul postal 37-cp 80

Tel/fax 021-3159859

e-mail afr@opensys.ro

Ce stiti despre: Cetățile dacice din Munții Orăștiei ?

Astăzi după 2000 de ani, existența lor este dovedită de realitățile întâlnite în siturile
arheologice.

Le-ați vizitat vreodată?

Ați învățat despre ele la școală , facultate?

De unde știți de existența lor?

Stiati ca:

Odată cu cucerirea Daciei de către romani (105-106 î.Hr.), așezările dacice de la
Sarmizegetusa Regia, Costești și Blidaru au fost demantelate de către aceștia?

Noi oferim informatii tuturor celor interesati sa le viziteze!

SARMIZEGETUSA REGIA

SANCTUARUL MARE CIRCULAR

Căi de acces: Orăștie-Grădiștea de Munte (31 km), Grădiștea de Munte-Dealul Grădiștii (8 km)

Pe Valea Albă, după circa 3 km de urcuș, drumul se ramifică, cel din dreapta ajungând la poarta vestică a cetății și de acolo către zona sacră. Drumul urcă pe Valea Godeanului, iar de la punctul Gura Tâmpului, se bifurcă, iar după circa 1 km, urmând tot Valea Godeanului după circa 30 minute se ajunge în partea de jos a zonei sacre a capitalei dacice.

Cetatea, situată între *incinta sacră* și așezarea civilă, era alcătuită dintr-un zid în formă de U, ce urmează panta terenului, având pe laturile de sud și vest ziduri adosate cetății cu scopul construirii unor spații pentru depozitarea proviziilor, partea superioară fiind utilizată ca platforme de luptă.

Materialele de construcție folosite în diferitele etape de construcție a monumentelor de la Sarmizegetusa Regia au fost: calcarul, iar apoi, în epoca lui Decebal, andezitul, din care se construiau fundamentele edificiilor, zidurile și coloanele fiind completate cu lemnul, din abundență în această zonă care era folosit la pereții separatori, acoperișuri, garduri, etc.

Zona sacră. În zona sacră s-au descoperit 7 sanctuare care au fost numerotate de la 1 la 7 și corespund, după ultimele cercetări, următorilor zei din panteonul roman:

Sanctuarul 1 era închinat zeului Marte. De formă dreptunghiulară avea aceeași orientare polară la 10 grade N-E, ca la celelalte temple. Pe baza descoperirilor unor obiecte, și pe baza mărturiilor exprimate de istoricul got - „get” Iordanes și de istoricul roman Dio Cassius, cum că Traian ar fi găsit în munții Daciei arme, mașini de război și steaguri, putem afirma că geto-dacii slăveau pe Marte prin jertfe atârinate pe trunchiuri de copaci. Cultul decapitării și atârării craniului făcea parte din ritualurile răzbunătoare ale zeului Marte cunoscute de către toate popoarele vecine dacilor: celții, sciții și romanii.

Sanctuarul 2 era închinat zeului Saturn. De formă dreptunghiulară, construcția a fost executată pe vremea lui Deceneu într-o primă fază de construcție a incintei sacre. Orientarea templului este de asemenea polară la 10 grade N-E.

Sanctuarul 3 era închinat zeului Jupiter și Triadei. Este cel mai mare sanctuar din această incintă sacră și are formă dreptunghiulară. Era dedicat triadei Jupiter, Iunona și Minerva ca în triada capitolină.

Sanctuarul 4 era închinat zeului Mercur. Regii tracilor și dacilor se considerau urmașii lui Hermes/Mercur, după opinia lui Herodot exprimată în istoriile sale. Hermes era un mediator între cele două lumi: a zeilor și a oamenilor de rând. Acest templu a fost supus oprobiului public din partea romanilor și distrus aproape în întregime de către aceștia tocmai pentru că Decebal era urmaș al zeului Mercur iar templul îi era închinat acestui zeu.

Sanctuarul 5 era închinat zeiței Venus. Riturile erau legate de atribuțiile pe care zeița le avea împreună cu Soarele în reglarea echilibrului dintre secetă și precipitații. Aceste practici din epoca dacică se regăsesc în obiceiurile contemporane ale Caloianului și Paparudelor.

Sanctuarul 6 era închinat Lunii. De formă circulară cu un diametru de 12,6 m, fără absidă interioară, templul a fost construit din stâlpi de andezit. Sanctuarele de la Fețele Albe și Pecica (Arad) sunt asemănătoare acestuia de la Sarmizegetusa care și el este comparabil cu acela al tholos-ului de la Delphi închinat zeiței Athena.

Sanctuarul 7 sau Panteonul dacic. Este sanctuarul mare, rotund, locul unde se întâlneau toate divinitățile reprezentând în același timp și structura Cosmosului. Structura și dimensiunile acestuia demonstrează cunoașterea și folosirea de către constructorii daci a secțiunii de aur (21:13), a numărului de aur (1,61) și a triunghiului de aur (AA O). S-au determinat, de asemenea orientările astrologice precum și Porțile Zeilor și Porțile Oamenilor. Astfel Poarta Oamenilor se află în direcția solstițiului de vară iar Poarta Zeilor în cea a solstițiului de iarnă, sub semnul Capricornului.

Acest templu este replica în piatră și lemn a Structurii Universului cum era percepută de daci din antichitate. După forma absidei se desprind concluzii cu privire la cosmogonia religiei dacilor care prezintă similitudini cu religia multor popoare vecine dacilor și anume este vorba despre OUL LUMII din care s-a născut universul.

Soarele de andezit

Monumentul discului compact de andezit cu 10 raze încrustate pe suprafață se află chiar în prelungirea axei mari a absidei Sanctuarului Mare Rotund, orientată la 30 de grade. Diametrul discului este 7 metri și a fost alcătuit din 11 blocuri perfect îmbinate. Numărul de aur este prezent în două dintre elementele sale constitutive: în cercul concentric cu scobituri în T și în fiecare dintre cele 10 triunghiuri isoscele ale decagonului regulat. Baza de susținere a discului este foarte solidă ceea ce a dus la concluzia că pe disc se practicau jertfe de animale mari (cai, tauri, etc.), ipoteză întărită de descoperirea unui lighean mare de calcar sub disc, cu orificiul de scurgere îndreptat spre canalul colector al incintei sacre. Incrustațiile cu pozițiile Soarelui la intervale de zece zile, prin semnificația celor 10 raze, indică cunoașterea astrologiei de către daci și a latitudinii la care se afla Sarmizegetusa. Simbolul discului solar se regăsește pe multe fragmente de ceramică dacică descoperite în urma săpăturilor iar Soarele de andezit, cu funcție de altar, de mari dimensiuni, este unic în descoperirile de până acum.

Calea sacră era intrarea principală în incinta sacră care era pavată cu dale de calcar. Ea se afla într-un spațiu închis de ziduri în vremea regilor daci iar astăzi ea se află în afara zidurilor cetății datorită faptului că romanii au construit un castru de dimensiuni mult mai mici decât cetatea Sarmizegetusa. Calea sacră este în prelungirea Sanctuarului lui Jupiter și al Triadei și are aceeași orientare de 10 grade N-V și se presupune că a fost o galerie acoperită așa cum o indică și scena nr.114 de pe columna lui Traian. Propileea de la Sarmizegetusa se încadrează arhitecturii lumii antice căci în multe capitale religioase intrarea în incinta sacră se făcea prin porticuri acoperite: la Atena, în Egipt, la Babilon și Persepolis.

CETATEA COSTEȘTI-Cetățuie

Căi de acces: Orăștie-Costești (18 km), Costești-Dealul Cetățuie (3 km)

S-au descoperit 4 sanctuare care, ca toate celelalte din zona cetăților, sunt construite ținându-se cont de raportul dintre lățime și lungime, raport arhitectonic respectat la toate edificiile sacre din lumea antică: Egipt, Grecia, Mesopotamia, Roma, Persia, India etc.

Sanctuarul 1, situat pe cea mai de jos terasă a Cetățuiei, este pătrat și este orientat la 40 de grade N-E, la răsăritul soarelui la solstițiul de vară. Sanctuarele pătrate, 1 și 2, sunt unice în Dacia iar ele indică momentele de vârf ale Soarelui pe bolta cerească. Ambele sanctuare sunt închinat cultului solar.

Sanctuarul 2, tot de formă pătrată, este orientat la 30 de grade N-E și 30 grade S-E care coincide cu orientarea majorității turnurilor de locuințe din Dacia.

Sanctuarul 3 este așezat pe cea mai înaltă poziție a cetății; este dreptunghiular iar orientarea acestui templu este la 20 grade N-E ca și orientarea a turnurilor din apropiere. El este închinat Triadei. Preotul care slujea în acest sanctuar avea probabil și funcția de conducător al cetății și locuia în Turnul locuință .

Cel mai bine păstrat edificiu sacru din Costești este **Sanctuarul 4**, închinat Lunii, așezat în partea de sud a Cetățuiei, oarecum izolat. De formă dreptunghiulară acest templu se aseamănă cu sălile hipostile găsite la civilizațiile egipteană și persană și se presupune Cultul Lunii era exercitat de femei, la fel ca și la alte popoare indo-europene și se presupune că ele nu locuiau în cetatea care era în grija preoților și războinicilor, deci a bărbaților.

CETATEA BLIDARU - COSTEȘTI

Căi de acces: Orăștie-Costești -18 km, Costești-înălțimea Blidaru, pe apa Grădiștii,- 4 km.

Plasată la altitudinea de 705 m, pe vârful Dealului Blidaru, cu vedere spre Valea Mureșului, care a fost excavat și lărgit, cetatea Blidaru rămâne cea mai importantă **construcție militară** din zonă.

Alte cetăți dacice din Munții Orăștiei dovedesc, prin mulțimea și bogăția vestigiilor arheologice, răspândirea, continuitatea și religiozitatea poporului dac. Amintim aici **Fetele Albe** care reprezintă cel mai important lăcaș religios al dacilor după Sarmizegetusa., **Pustiosu** cu sanctuar circular, Templul de la **Rudele de tip panteon**, circular și cele două temple rotunde cu absidă: unul pe Muntele **Meleia** și alul la **Tâmpu** care nu a fost încă excavat de către arheologi.